

گذران اوقات فراغت در خانه

ومشکلات و راه‌حلهای آن از نظر یک پدر

آقای دکتر علی‌رضا حکمت در هفتمین دوره کلاس آموزش توجیهی سخنرانی شرح زیر ایراد کردند :

خانواده در تمام جوامع بخصوص جامعه ما دارای اصالت و قدمتی است که بیستدین سال قبل از میلاد و بطور دقیق به . . ۲۵ سال پیش میرسد از آن وقت خانواده بصورت واقعی وجود داشت که ظاهراً میتوان آنرا اساس تمدن دانست یعنی اگر جامعه‌ای دارای خانواده و اصالت خانواده نباشد نمیتواند دارای تمدن باشد .

با توجه بتاريخ . . ۲۵ ساله‌ای که داریم مسلماً خانواده ایرانی نمیتواند بدون اصالت باشد ، در وضع فعلی که نفوذ سیاست فرهنگی غرب با صنعتی شدن جامعه همزمان شده بایستی در مورد خانواده دقت بیشتری شود یعنی در ضمن اینکه باید از صنعت و علم غرب بهره‌مند شد نباید این موضوع باعث از بین رفتن سنتهای خانوادگی ما شود . البته آموزش تمدن غرب برای ما ضروریست و تأثیر ارتباط جمعی انکارناپذیر نیست بنابراین باید رابطه حسن تفاهم بین کشورهای غربی و ایران برقرار شود . اما مسلم است سنت‌های ملی را نباید فراموش کرد . بایستی بخانواده احترام گذاشت فرزندان را حرف‌شنو بار آورد بنابراین سرازیر شدن سنتهای غربی را بکشورمان در صورتیکه مفید باشد تمدن و در غیر اینصورت غربزدگی مینامیم . باید آنچیزی را که برایمان مفید است بپذیریم و از چیزهائی که برایمان مفید نیست بپرهیزیم .

حدود خانواده و تشکیل آن عبارتست از نظام خانواده یعنی نظام بین پدر و مادر و فرزندان .

اگر در خانواده نظام نباشد و روابط بطور صحیح برقرار نشود خانواده برای اجتماع مفید نخواهد بود . در نتیجه در پیشبرد مصالح کشور مؤثر نخواهد بود . بحث امروز را درباره اوقات فراغت تعطیلات تابستانی یا لااقل روزهای تعطیل جوانان ، دانش‌آموزان در سن دبستان ، دبیرستان و دانشگاه اختصاص میدهیم .

تنظیم برنامه مربوط بسه قشر اجتماع است : تربیت در خانواده بطوریکه در ایران باستان مرسوم بود، بچه‌ها تحت نظر خانواده و اجتماع هر دو بوده است در قدیم حتی کسبه محل در تربیت و حفظ بچه‌ها وظائفی داشتند .

و معلمین مسئول آموزش هستند بدیهی است پرورش بر آموزش برتری دارد .
پدران و مادران باید از اولیای امور بخواهند در مورد تربیت بچه‌ها و پرکردن اوقات فراغت آنها همکاری کنند و در این مورد پی‌گیری نمایند در ضمن با توجه به کمبودهای اقتصادی و اجتماعی مشکلات را حل و فصل نموده و وسایل تربیت فرزندان را فراهم کنند . در آموزش و پرورش دو راه وجود دارد نشان دادن راههای مثبت و جلوگیری از بدآموزی تطبیق آموزش فرزند با حرفه پدر که در قدیم معمول بوده جالب است زیرا فرزندان متخصص حرفه‌ای بهترین استادان بودند دنبال کردن حرفه پدر این امتیاز را داشت که ساعات فراغت بچه‌ها را پرمیکرد .

بدون شک در حال حاضر پرکردن اوقات فراغت با تکرار دروس برای بچه‌ها مناسب نخواهد بود برای اوقات فراغت بهتر است فعالیت‌های بدنی و عملی مفیدی ترتیب داد. آشنا شدن با حرفه پدر یا مادر ، باغبانی ، نظافت و کمک در تهیه غذا باعث - استقلال بچه‌ها خواهد شد . و بچه‌ها خواهند توانست در آینده گلیم خود را از آب بیرون بکشند . مسئله دیگری که راجع به نفوذ حرفه پدران در بچه‌ها باید بآن اشاره کرد اینست که بچه‌ها از نظر تکنولوژی از ابزار پدر استفاده نمایند اگر احیاناً پدران دارای حرفه‌ای نیستند میتوان وسایلی تهیه نمود مثل ابزار نجاری که در اوقات فراغت در اختیار بچه‌ها قرارگیرد بچه‌ها علاقمند بکارهای دستی هستند . از بچه‌های متعددی در مورد کار در اوقات فراغت سؤال کردم با وجودیکه از طبقات مختلف بودند جملگی ابزار علاقه کردند در اوقات فراغت کاری داشته باشندحتی حاضر بودند با شهرداری در مورد آب دادن به چمن پارک که در آن بازی میکنند همکاری کنند کار هم عیب نیست - حتی میخواستند هفته‌ای یکبار در محله خود کوچه‌ها را بطور دسته‌جمعی تمیز کرده یا درختکاری کنند

پدر و مادرها بایستی خود دارای برنامه‌ای باشند تا بچه‌ها بیاموزند اوقات فراغت خود را با اینگونه برنامه‌ها پرکنند . اگر پدر مادری زمان خواب و خوراک معینی نداشته باشند نتیجه خوبی نخواهند داشت . برنامه‌ریزی زندگی فرزندان در وهله اول ضروریست بچه‌ها باید بیاموزند برای سه ماه هر روز و هر ساعت چکار کنند . پدران و مادران باید برنامه‌ها را با نظر مربیان تهیه نمایند و در اجرای آن نظارت داشته باشند ایجاد دیسپلین اولین شرط پرکردن ساعات فراغت میباشد.

عادت دادن بچه‌ها به روش صحیح غذا خوردن، عادت به استراحت ضروریست ساعت ۲ بعدازظهر در کوچه ورزش کردن یا بازی کردن فوتبال یکنوع خودکشی است و عاملی است برای بیماری بچه‌ها، بنابراین مقداری از وقت بچه‌ها باید صرف استراحت و خواب شود . دیگر تفریحات سالم است مثل گردش با اولیاء دیدن موزه‌ها که شاید هنوز در ایران مرسوم نشده است باید بچه‌ها را علاقمند کرد دنبال چیزهای دیدنی و شناختن کشور خود بروندگنجاندن ساعاتی برای مطالعه خارج از درس باعث تکرار نامناسب میشود وظیفه دیگری که میتوان بعهد بچه‌ها محول کرد کمک به بچه‌های

عقب‌افتاده است بچه‌های داوطلب می‌توانند در این زمینه کمک باینگونه بچه‌ها را بعهده‌گیرند ، جلوگیری از عوامل منفی که باعث انحراف بچه‌ها از راه صحیح است حائز اهمیت است در این مورد باید در درجه اول بین افراد خانواده سازش وجود داشته باشد .

دوستی بین پدر و مادر از طرفی و دوستی بین والدین و فرزند مؤثر است . در تربیت بچه‌ها باید پدر و مادر توافق داشته باشند که حرف یکدیگر را تأیید نمایند تا فرزندشان دچار تضاد نشود . بنابراین باید در این مسئله توافق داشته باشند که جلوی فرزندشان با هم مخالفت نکنند .

دیگر دوستی بین پدر و فرزند طوری باشد که تمام مسایل خود را با پدرش در میان بگذارد پدر طوری رفتار نکند که اگر فرزندش کار خلافی کرد و باوگفت، او را تنبیه کند زیرا باعث خواهد شد که دیگر فرزندش باو اعتماد ننماید و دروغ بگوید. فرزند باید عادت کند که با پدر درد دل کند .

والدین نباید جلوی فرزندشان دروغ بگویند زیرا اگر چنین بود دیگر نباید از فرزند انتظار راستگویی داشته باشند . غالب پدر و مادرهائی که اوقات فراغت خود را به کارهای خارج از نظام خانواده میگذرانند و روش صحیحی انتخاب نمی‌نمایند نمیتوانند روی فرزند خود نفوذ داشته باشند، باید دید اوقات فراغت والدین چگونه میگذرد اگر والدین معتاد هستند اولین قدم درگمراهی فرزند است .

مسئله خیلی مهمتر معاشرین بچه‌ها است هر پدر و مادری فرزندان خود را می‌شناسند ولی فرزندان خانواده‌های دیگر را نمی‌شناسند غالباً در دوره‌های اوقات فراغت با همدیگر آشنا میشوند . در این مورد باید خانواده نظارت داشته و با خانواده دوستان فرزندانشان آشنا شوند گاهی بچه‌ها منزل دوست خود می‌خوابند که از نظر عدم کنترل خانواده ممکن است عواقب نامطلوبی داشته باشد ، کشش بچه‌ها بیشتر بکارهای ناصحیح است که در صورت عدم کنترل، براههای نادرست کشیده میشوند .

پارتی و شب‌نشینی از پدر و مادرها به بچه‌ها سرایت کرده است مثل جشن تولد ، در جشن تولد یکی از بستگان چند نفر مسن را دیدم ناآشنا بان جمع آمده بودند و خود را ولی معرفی میکردند . در صورتیکه فرزندشان در جشن مذکور شرکت نداشت اینگونه افراد در هر جائی که اینگونه مجالس برگزار میشود وارد میشوند هیچکس هم از آنها نمیپرسد از کجا آمده‌اند زیرا میزبان خجالت میکشد و تصور میکند پدر یکی از بچه‌ها است ، اینگونه افراد اغلب باعث انحراف بچه‌ها میشوند. گوش دادن بموسیقی بین بچه‌ها مرسوم نیست خوب است که بچه‌ها بموسیقی کلاسیک عادت نموده از موسیقی جاز پرهیز نمایند زیرا برای بچه‌ها مناسب نیست . بوزارت آموزش و پرورش کتاب پیشنهاد کردم که در برنامه مدرس ساعتی را برای گوش دادن بموسیقی کلاسیک اختصاص دهند گفتند بچه‌ها نمی‌فهمند البته در ابتدا بچه‌ها همه چیز را نمیدانستند ولی بهتر است گوش آنها را عادت داد و این علاقه را پرورش داد این برنامه باعث آشنائی با موسیقی جهان میشود و بچه‌ها در اثر موسیقی خوب آرامش پیدا خواهند کرد .

مسئله دیگری که برای بچه‌ها لازم است مسئله ایمان بچه‌ها است ایمان به خانواده، احترام بزرگترها و توجه به عرفان و مذهب البته نه خرافات مذهب تا یک مقدار آنرا بپذیرند البته این بوالدین بستگی دارد. شاید این سؤال پیش آید که همه امکانات لازم را ندارند ولی باید گفت در حد مقدور باید برنامه را تنظیم نمود حتی میزان کم تعلیم مؤثر خواهد بود فکر نمیکنم کسی اسکان این را نداشته باشد که وسایل ابتدائی تجاری را برای فرزندش تهیه کند، با همان وسایل ابتدائی هم بچه‌ها میتوانند میز و صندلی کوچکی بسازند در دوره دانشجویی اغلب خانواده‌ها برای فرزندانشان اتومبیل میخرند ولی بهتر است تا وقتی تحصیل میکنند ماشین مستقل نداشته باشند زیرا باعث آزادی بدون کنترل خواهند شد.

پیشنهاد میشود همانطور که در این انجمن صحبت شده تفریحگاه، پارک و میدانهای ورزشی بیشتری برای بچه‌ها احداث گردد.

شرکت بچه‌ها در انجمنهای محله خود و دادن مسئولیت به بچه‌ها در حفظ و نظافت محله خود مثل تمیز کردن کوچه خود رسیدگی به بهداشت محله و راهنمایی دکانداران بمنظور جلب همکاری در زمینه بهداشت محیط در اوقات فراغت، سرپرستی گروه معتمدین محله مانند پزشکان و دبیران و استادان دانشگاه بازرگانان محلی - هزینه‌های محل وابسته را هم تأمین خواهد کرد و اگر در هر محلی چنین صمیمیتی باشد که وظائفی را به بچه‌ها واگذار کنند چون بچه‌ها تشنه انجام وظیفه هستند و علاقمند هستند کاری بآنها ارجاع شود استقبال خواهند کرد علاوه بر نظم و تربیت، این برنامه باعث نظافت و بهداشت محیط شده بچه‌ها را به استقلال در کار و فکر عادت میدهد.

در محلات رابطهای بین خانواده‌ها موجود نیست، ترتیب مسافرت برای بچه‌ها با تخفیف لازم همراه سرپرست برای آشنائی با شهرهای مختلف، دیدن آثار تاریخی جالب است.

نشان دادن اسلاید و فیلمهای کوتاه آثار باستانی ایران و ترتیب برنامه‌های آموزش غیر مستقیم بوسیله نمایش برنامه‌های دیدنی چنداست، سینمادر وضع فعلی در ایران برای بچه‌ها مناسب نیست مگر آنکه فیلمهای آموزشی برای بچه‌ها تهیه شود زیراسینما مثل روزنامه و کتاب محلی برای تقویت فکری، پرورش اندیشه‌ها و پیشبرد هدفهای یک جامعه است.

برنامه‌های تلویزیون هم برای بچه مفید نیست زیرا علاقه به برنامه‌های نامناسب و غیر عملی بحدی است که برنامه‌های علمی تلویزیون مورد توجه قرار نمیگیرد، بهتر است در برنامه‌های سینما تجدیدنظر شود والدین باید در تکمیل وسائلی که اولیاء امور برای سرگرمی بچه‌ها تهیه کرده‌اند بکوشند تا بچه‌ها دچار خللاء نشوند.

معاشرتهای خانوادگی با سرپرستی خانواده میتواند مفید باشد. برای اجرای یک چنین برنامه‌ای بطور مؤثر احتیاج بیک زیربنای فرهنگی و آموزشی و تربیتی صحیح داریم نوعی کنجکاوی علمی برای بچه‌ها ضروریست. چنین برنامه‌ای احتیاج بگذشت و فداکاری خانواده، صبر و حوصله و زمان طولانی دارد.